

«Կրեդիտ Կորպ» ՈՒՎԿ փակ
բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ արտոնորի եզրակացություն
2015թ. դեկտեմբերի 31

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն.....	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	8

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Կրեդիտ Կորպ» ՌԻՎԿ փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին

Մեր կողմից իրականացվել է «Կրեդիտ Կորպ» ՌԻՎԿ փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) կից ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և այլ ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մեր պատասխանատվությունն է մեր կողմից անցկացված աուդիտի հիման վրա ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելը: Մենք աուդիտն անցկացրեցինք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք համապատասխանենք վարքագծի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք և իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվությունները էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռքբերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընթացակարգերի ընտրությունը կախված է աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված էական խեղաթյուրումների ռիսկերի գնահատումը: Նշված ռիսկերը գնահատելիս, աուդիտորը դիտարկում է կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողությունը՝ նպատակ ունենալով նախագծել տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր՝ բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև՝

կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական հաշվառման գնահատումների խելամտության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Կրեդիտ Կորպ» ՈՒՎԿ փակ բաժնետիրական ընկերության ֆինանսական վիճակը, և նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքները ու դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

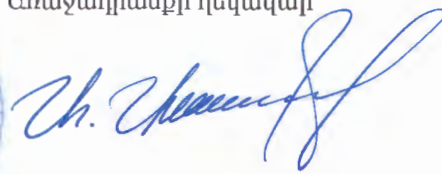
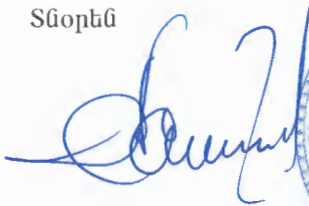
06 մայիսի 2016թ.

Մերգեյ Ասատրյան

Ալբերտ Ասատրյան

Տնօրեն

Առաջադրանքի ղեկավար

ԱՍԱՏՐՅԱՆՍ ՍՊԸ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Ծնթ.		
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ բանկերում	4	86,603	5,510
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	5	460,454	491,813
Դերփոորական պարտքեր բյուջեից		14,259	14,625
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	6	36,848	34,650
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	7	77,965	86,789
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	8	26,332	63,172
Այլ ակտիվներ		1,791	1,068
		704,252	697,627
<i>Պարտավորություններ</i>			
Փոխառություններ	9	173,350	181,190
Այլ պարտավորություններ և պահուստներ	10	6,954	6,713
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		-	843
		180,304	188,746
<i>Սեփական կապիտալ</i>	11		
Բաժնետիրական կապիտալ		600,000	600,000
Լրացուցիչ կապիտալ		39,964	27,209
Կուտակված վնաս		(116,016)	(118,328)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		523,948	508,881
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		704,252	697,627

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2016թ. մայիսի 06-ին խորհրդի կողմից և ստորագրվել են ղեկավարության կողմից:

Բագրատ Մուշեղյան
Տնօրեն

Արթուր Թորոսյան
Քլիավոր հաշվապահ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ծնթ.		
Տոկոսային եկամուտ	12	82,703
Տոկոսային ծախս	12	(26,710)
<i>Չուտ տոկոսային եկամուտներ</i>		55,993
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ		4,034
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		(119)
<i>Չուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ</i>	13	3,915
Փոխարժեքային տարբերություններից գուտ եկամուտ		6,190
Այլ գործառնական եկամուտներ		25,163
Այլ գործառնական ծախսեր		(160)
<i>Գործառնական եկամուտ</i>	14	91,101
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման վերականգնում	15	5,702
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման հակադարձում		53
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	16	(19,480)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	17	(33,831)
Շահույթ մինչև հարկումը		43,546
Շահութահարկի գծով ծախս	18	(41,234)
Տարվա շահույթ		2,312
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>		
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ հարկումից հետո		-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		2,312
		70,805

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 8-ից մինչև 57-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Կուտակված շահույթ/(վնաս)	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	600,000	22,382	(189,133)	433,249
Տարվա շահույթ	-	-	70,805	70,805
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	70,805	70,805
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	4,827	-	4,827
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	600,000	27,209	(118,328)	508,881
Տարվա շահույթ	-	-	2,312	2,312
Տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	-	-
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ	-	-	2,312	2,312
Գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	12,755	-	12,755
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	600,000	39,964	(116,016)	523,948

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 8-ից մինչև 57-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Գրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Տարվա շահույթ	2,312	70,805
<i>Ճշգրտումներ՝</i>		
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	7,987	13,184
Արժեզրկման պահուստների գծով զուտ շարժ	52,776	(39,669)
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման կորուստ	810	(32,654)
Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման հակադարձում	(862)	(6)
Ջուտ փոփոխություններ հաշվեգրված տոկոսագումարներում	(9,830)	(4,743)
Շահութահարկի գծով ծախս	41,234	16,451
Հաշվեգրված տոկոսներ	26,710	-
Փոխարժեքային տարբերությունից (օգուտ)/վնաս	(6,190)	25,094
Գործառնական շահույթ նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները	114,947	48,462
Հաճախորդներին տրված վարկերի աճ	(28,850)	(22,928)
Այլ ակտիվների նվազում	(2,921)	(34,989)
Այլ պարտավորությունների փոփոխություն	241	197
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցներ	83,417	(9,258)
<i>Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ</i>	83,417	(9,258)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների վաճառքիք մուտքեր	1,335	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(700)	(180)
<i>Ներդրումային գործունեությունից ստացված/(գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ</i>	635	(180)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Փոխառությունների զուտ հոսքեր	(8,929)	11,048
<i>Ֆինանսական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ</i>	(8,929)	11,048
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների զուտ աճ	75,123	1,610
Արտարժույթի փոխարժեքի ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	5,970	1,584
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում	5,510	2,316
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	86,603	5,510

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 8-ից մինչև 57-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործառնությունների բնույթը և ընդհանուր տեղեկատվություն

«Կրեդիտ Կորպ» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպությունը (այսուհետ՝ «Ընկերություն») հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում (ՀՀ), որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն, որի 100% բաժնետոմսերը պատկանում են ՀՀ քաղաքացի Վարդան Վարդանյանին: Ընկերության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից և այն գործունեություն է իրականացնում 2010թ. նոյեմբերի 9-ին տրված N 36 արտոնագրի համաձայն:

Ընկերությունը զբաղվում է վարկավորմամբ և տրամադրում է սպառողական, հիփոթեքային և առևտրային վարկեր, ինչպես նաև իրականացնում է «Վարկային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքով թույլատրվող այլ գործունեություն, որը ներկայացված է ստորև՝

- ներգրավել փոխառություններ և (կամ) կնքել նմանատիպ գործարքներ, բացառությամբ հրապարակային օֆերտաների միջոցով միջոցների ներգրավման,
- տրամադրել փոխառություններ, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ,
- տրամադրել երաշխիքներ,
- մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց ներդրումները, իրականացնել հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում,
- գնել, վաճառել և կառավարել բանկային ոսկի և ստանդարտացված ձուլակտորներ և մետաղադրամ,
- մատուցել ֆինանսական խորհրդատվություն՝ իրականացնել տնտեսության ոլորտների շուկաների վերլուծություն, կազմել բիզնես ծրագրեր և այլն,
- գնել ու վաճառել արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ,
- ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր և այլ արժեքներ,
- ՀՀ ԿԲ համաձայնությամբ իրականացնել վարկային կազմակերպություններին բնորոշ միջազգային պրակտիկայում ընդունված այլ գործառնություններ:

Վարկերը տրամադրվում են ինչպես տեղական արժույթով, այնպես էլ արտարժույթով:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Բուզանդի 7-11:

Ընկերության գործունեության հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Բուզանդի 7-11:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ՀՀ-ում ունի 1 գրասենյակ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 1):

2 Պատրաստման հիմքերը

2.1 Համապատասխանություն

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն, ինչպես հրապարակվել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից:

2.2 Ճանաչման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի սկզբունքով, բացառությամբ որոշ ֆինանսական գործիքների, որոնք ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով:

2.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական ֆունկցիոնալ արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել օգտակար է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: Գրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

2.4 Գնահատումների և դատողությունների կիրառում

ՖՀՄՍ-ին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որպեսզի Ընկերության ղեկավարությունը կարևոր գնահատումներ և ենթադրություններ կատարի, որոնք ազդեցություն են գործում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների գումարների, ինչպես նաև հաշվետու տարվա եկամուտների և ծախսերի գումարների վրա: Առավել մեծ դատողություն պահանջող և բարդություն ներկայացնող էական ոլորտները, կամ այն ոլորտները, որտեղ ենթադրություններն ու գնահատումներն էական են ֆինանսական հաշվետվությունների համար, բացահայտված են ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություն 20-ում:

2.5 Նոր և վերանայված ստանդարտների ընդունում

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2015թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Նոր ընդունված ստանդարտներ, որոնք ազդում են ներկայացման և բացահայտման վրա

ՖՀՄՄ-ների և նոր մեկնաբանությունների փոփոխությունները, որոնք ուժի մեջ են 2015թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո ընկած ժամանակահատվածից սկսած

Ընթացիկ տարում Ընկերությունը կիրառել է մի շարք ՖՀՄՄ-ներ և մեկնաբանություններ, որոնք ընդունվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Կոմիտեի (ՀՀՄՄԿ) կողմից և կիրառելի են 2015թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար :

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2014-2012 ժամանակաշրջան

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2014-2012 ժամանակաշրջանը ներառում է ՖՀՄՄ-ներում մի շարք ճշգրտումներ, որոնք ամփոփված են ստորև.

ՖՀՄՄ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ պայմանական հուտցումը, որը դասակարգվել է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն պետք է չափվի իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, առանց հաշվի առնելու, թե պայմանական հատուցումը ՖՀՄՄ 9 կամ ՀՀՄՄ 39 ստանդարտների համաձայն ֆինանսական գործիք է, թե ոչ, ֆինանսական ակտիվ կամ պարտավորություն: Իրական արժեքի փոփոխությունները պետք է ներառվեն շահույթում կամ վնասում: ՖՀՄՄ 3-ի վերանայումները կիրառելի են 2014թ. հուլիսի 1-ից հետո տեղի ունեցող ձեռնարկատիրական միավորումների ձեռքբերումների վրա:

ՖՀՄՄ 13. «Իրական արժեքի չափումը» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ ՖՀՄՄ 13-ի վերանայումը և դրա արդյունքում ՀՀՄՄ 29-ի և ՖՀՄՄ 9-ի վերանայումները չեն վերացրել անտոկոս կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի ներկայացումը իրենց հաշվով ներկայացված գումարով՝ առանց զեղչման, եթե զեղչման ազդեցությունը էական չէ:

ՀՀՄՄ 24. «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ կառավարող ընկերությունը, որը կառավարման ծառայություններ է մատուցում հաշվետու Ընկերությանը, հանդիսանում է նրա կապակցված կողմ: Հետևաբար հաշվետու ընկերությունը պետք է որպես կապակցված կողմ բացահայտի մատուցված կառավարման ծառայությունների դիմաց վճարման գումարները:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ վերոնշյալ վերանայումները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2015-2013 ժամանակաշրջան

ՖՀՄՄ-ների տարեկան վերանայումներ 2015-2013 ժամանակաշրջանը ներառում է ՖՀՄՄ-ներում մի շարք ճշգրտումներ, որոնք ամփոփված են ստորև.

ՖՀՄՄ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի վերանայումը պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 3-ը չի կիրառվում բոլոր տեսակի համատեղ պայմանավորվածությունների համար՝ տվյալ Համատեղ Պայմանավորվածության ֆինանսական հաշվետվություններում:

ՖՀՄՄ 13-ի վերանայումը պարզաբանում է պորտֆելի բացառման շրջանակները ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման ժամանակ գուտ հիմունքով, ներառում է բոլոր այն պայմանագրերը, որոնք ներառվում են ՀՀՄՄ 39-ի և ՖՀՄՄ 9-ի շրջանակներում և հաշվառվում են վերջինիս համաձայն, անգամ

եթե տվյալ ակտիվները կամ պարտավորությունները չեն բավարարում ՀՀՄՍ 32-ի ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության սահմանմանը:

ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտի վերանայմամբ պարզաբանվել է, որ ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտը և ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտը փոխադարձ փոխարինելի չեն և երկու ստանդարտների կիրառությունը կարող է պարտադիր լինել: Հետևաբար Ընկերությունը, որը ձեռք է բերում ներդրումային գույք պետք է սահմանի թե արդյոք.

ա) գույքը բավարարում է ներդրումային գույքի սահմանմանը համաձայն ՀՀՄՍ 40. «Ներդրումային գույք» ստանդարտի,

բ) գործարքը բավարարում է ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի սահմանմանը:

Ընկերության ղեկավարությունը գտնում է, որ վերոնշյալ վերանայումները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս չեն կիրառվում Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների համար կիրառելի նոր ստանդարտների, փոփոխությունների և մեկնաբանությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև: Որոշ այլ նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ թողարկվել են, սակայն չի ակնկալվում, որ դրանք Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն կունենան:

Ընկերությունը չի կիրառել հետևյալ նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք թողարկվել են, սակայն դեռևս ուժի մեջ չեն՝

ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՍԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	Կիրառությունը
ՖՀՄՍ 1. Փոփոխություններ	Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 9. Փոփոխություններ	Ֆինանսական գործիքներ	1 Հունվարի 2018թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 10 և ՀՀՄՍ 28. Փոփոխություններ	Ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ակտիվների վաճառք կամ հատկացում	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց

ՖՀՄՍ, ՀՀՄՍ և ՖՀՄՄԿ	Նկարագրություն	Նշված ամսաթվից կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար	Կիրառությունը Հետընթաց
ՖՀՄՍ 11 Վերանայում	Համատեղ Պայմանավորվածությունում ներդրման ձեռքբերման հաշվառում	1 Հունվարի 2016թ.	
ՖՀՄՍ 14.	Կարգավորիչ հետաձգվող հաշիվներ	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ 15	Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ	1 Հունվարի 2017թ.	Հետընթաց
ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38. Փոփոխություններ	Մշակվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց
ՀՀՄՍ 19. Փոփոխություններ	Աշխատակիցների հատուցումներ	1 Հուլիսի, 2014թ.	Հետընթաց
ՀՀՄՍ 27. Փոփոխություններ	Բաժնեմասնակցության մեթոդը առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց
ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 41. Վերանայում	Գյուղատնտեսություն: Բերքատու բույս	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ տարեկան վերանայումներ	2014-2012 շրջան	1 Հուլիսի 2014թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ տարեկան վերանայումներ	2015-2013 շրջան	1 Հուլիսի 2014թ.	Հետընթաց
ՖՀՄՍ տարեկան վերանայումներ	2012-2014 շրջան	1 Հունվարի 2016թ.	Հետընթաց

Ծանոթագրություն՝ ՖՀՄՍ 14 «Կարգավորիչ հետաձգվող հաշիվներ» ստանդարտը կիրառելի չէ Ընկերության համար, քանի որ Ընկերությունը ՖՀՄՍ-ների առաջին անգամ ընդունող չէ:

*ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտ.
 Բացահայտման նախաձեռնություն*

ՀՀՄՍ 1. «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի փոփոխություններն ուղղված են հաղթահարելու ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստողների կողմից իրենց դատողության կիրառման հետ կապված ընդունված խոչընդոտները՝ իրականացնելով հետևյալ փոփոխությունները՝

- պարզաբանվել է, որ տեղեկատվությունը չպետք է աղճատվի՝ այն համախմբելու կամ ոչ էական տեղեկատվություն տրամադրելու միջոցով: Էականության նկատառումները պետք է կիրառվեն ֆինանսական հաշվետվությունների բոլոր

բաժինների վրա: Անգամ եթե ստանդարտը պահանջում է հատուկ բացահայտում, էականությունը պետք է հաշվի առնվի,

- պարզաբանվել է, որ այս հաշվետվություններում էական հոդվածները կարող են խմբավորվել կամ տարանջատվել, եթե հարկն է և լրացուցիչ ուղեցույց պետք է տրվի ընդհանուր գումարի վերաբերյալ,
- լրացուցիչ օրինակները պարզաբանում են ծանոթագրությունների հերթականության հնարավոր ձևերը, և որ հասկանալիությունը և համեմատելիությունը պետք է հաշվի առնվի՝ ծանոթագրությունների հերթականությունը սահմանելիս, և որ այլևս պարտադիր չէ ծանոթագրությունների հերթականության պահպանումը ըստ նախկինում ՀՀՄՍ 1 պարագրաֆ 114-ում նշված հերթականության:

Սույն փոփոխությունը կիրառելի է 2016թ.-ի հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը դեռևս չի գնահատել նշված փոփոխությունների ազդեցությունն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 16. «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 41. «Գյուղատնտեսություն». Բերքատու բույս

ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 41-ի փոփոխությունները սահմանում են «Բերքատու բույս» հասկացությունը և պահանջում, որ գյուղատնտեսական ակտիվները, որոնք բավարարում են «Բերքատու բույս» սահմանմանը հաշվառվեն որպես հիմնական միջոց՝ համաձայն ՀՀՄՍ 16-ի՝ ՀՀՄՍ 41-ի փոխարեն:

Բերքատու բույսերի վրա աճեցվող բերքը շարունակվում է հաշվառվել ՀՀՄՍ 41. «Գյուղատնտեսություն» ստանդարտի համաձայն:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 41-ի փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ընկերությունը չի գրադրում գյուղատնտեսությամբ:

ՀՀՄՍ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38. «Ոչ նյութական ակտիվներ». Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում

ՀՀՄՍ 16. «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՍ 38. «Ոչ նյութական ակտիվներ» ստանդարտների փոփոխությունները արգելում են, որ [Ընկերությունները/ Հիմնադրամները] մաշվածության և ամորտիզացիայի հաշվարկման համար օգտագործեն, կիրառեն կամ հիմնվեն *եկամտի վրա հիմնված* մեթոդի վրա: ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխությամբ հերքվում են այն ենթադրությունները, որ հասույթը մաշվածության կամ ամորտիզացիայի հաշվարկի համապատասխան հիմք է: Այս ենթադրությունը կարող է հերքվել հետևյալ երկու սահմանափակ դեպքերում միայն.

ա) երբ ոչ նյութական ակտիվն արտահայտված է հասույթից չափման միջոցով,

բ) երբ հնարավոր է ցույց տալ, որ հասույթը և ոչ նյութական ակտիվից տնտեսական օգուտները մեծապես կախված են միմյանցից:

Փոփոխությունները ունեն հետադարձ կիրառություն և կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Այժմ Ընկերությունը կիրառում է մաշվածքի և ամորտիզացիայի հաշվարկի գծային մեթոդը: Դեկավարությունը գտնում է, որ գծային մեթոդը համապատասխան ակտիվներից տնտեսական օգուտների օգտագործման առավել համապատասխան մեթոդն է: Ընկերության ղեկավարությունը չի գնտում, որ ՀՀՄՍ 16 և ՀՀՄՍ 38 ստանդարտների փոփոխությունների կիրառումը էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 11. «Համատեղ Պայմանավորվածություններում ներդրման հաշվառում»

ՖՀՄՍ 11. «Համատեղ պայմանավորվածություններ» ստանդարտի փոփոխությամբ տրվել է ուղեցույց, թե ինչպես պետք է հաշվառվի համատեղ գործունեության ձեռքբերումը, որը իրենից ներկայացնում է բիզնես, ինչպես սահմանված է ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտով: Մասնավորապես փոփոխությամբ սահմանվել է, որ ՖՀՄՍ 3. «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» ստանդարտի և այլ ստանդարտների (օր.՝ ՀՀՄՍ 36. «Ակտիվների արժեզրկում» կապված ԳՄ ձեռքբերումից առաջացած գույքի ի հետ) համապատասխան սկզբունքները պետք է կիրառվեն:

Փոփոխությունները ունեն հետադարձ կիրառություն և կիրառելի են 2016 հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՖՀՄՍ 11. «Համատեղ պայմանավորվածություններ» ստանդարտի փոփոխությունների կիրառումը էական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 9. «Ֆինանսական գործիքներ»

2009թ. նոյեմբերին թողարկված և 2014թ. հոկտեմբերին փոփոխված այս ստանդարտը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապաճանաչման նոր պահանջներ է ներկայացնում: ՖՀՄՍ 9 պահանջում է, որ ՀՀՄՍ 39-ի՝ «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը» համաձայն, ճանաչված բոլոր ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են այնպիսի բիզնես մոդելում, որի նպատակն է պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր հավաքագրելը, և որում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը համարվում են միմիայն մայր գումարի և մայր գումարի մնացորդի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ, հիմնականում հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Բոլոր այլ պարտքային և բաժնային գործիքները հաջորդող հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ չափվում են իրենց իրական արժեքով:

ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա առավելապես վերաբերում է ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունների հաշվառմանը (որպես չափվող իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով)՝ կապված այդ պարտավորության վարկային ռիսկի հետ: Մասնավորապես, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի, ֆինանսական պարտավորությունների համար, որոնք հաշվառվում են որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխության գումարը, որը վերագրվում է այդ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությանը, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, քանի դեռ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխության ազդեցության ճանաչումն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում չի առաջացնում եկամտի կամ ծախսի հաշվառման անհամատեղում: Ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկին վերագրվող իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն վերադասակարգվում եկամտի կամ ծախսի: Նախկինում, համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի, ֆինանսական պարտավորության՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, փոփոխության ամբողջ գումարը ճանաչվում էր եկամտում կամ ծախսում:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հետ կապված ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է կիրառել սպասվող պարտքային վնասի մոդելը, ի տարբերություն ՀՀՄՍ 39-ի կրած պարտքային վնասի մոդելի: Սպասվող պարտքային վնասի մոդելը պահանջում է հաշվառել պարտքային վնասները, ինչպես նաև դրանցում փոփոխությունները, յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ՝ փոփոխությունները պարտքային ռիսկում արտացոլելու նպատակով:

Հեջի նոր ընդհանուր հաշվառման պահանջները պահպանում են հեջի հաշվառման երեք մեխանիզմներ, որոնք այժմ առկա են ՀՀՄՍ 39-ում: Համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի ավելի ճկուն են դարձել այն գործառնությունների տեսակները, որոնք ընդունելի են հեջի հաշվառման համար, մասնավորապես ընդլայնվել են այն գործիքների տեսակները, որոնք համապատասխանում են հեջի հաշվառմանը: Ավելին, արդյունավետության ստուգումը հանվել է և փոխարինվել է *տնտեսական հարաբերություն* սկզբունքով: Հեջի արդյունավետության հետընթաց գնահատում նույնպես այլևս չի պահանջվում:

ՖՀՄՍ 9-ը կիրառելի է 2018թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ: Դեկավարությունը կանխատեսում է, որ ՖՀՄՍ 9-ը կկիրառվի Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում 2018թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և որ այս նոր ստանդարտի կիրառումն էական ազդեցություն չի ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական ակտիվներին և ֆինանսական պարտավորություններին վերաբերող հաշվետվության մեջ ներկայացվող գումարների վրա:

Համախմբման բացառության կիրառումը (փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12, ՀՀՄՍ 28 ստանդարտներում)

2015թ.-ին ընդունված ՖՀՄՍ 10. «Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ», ՖՀՄՍ 12. «Այլ ընկերություններում մասնակցության բացահայտում», ՀՀՄՍ 28. «Ներդրումներ ասոցիացված ընկերություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» ստանդարտներում փոփոխություններն ուղղված են ճշտելու այն խնդիրները, որոնք առաջացել են ներդրումային ընկերություններում համախմբման բացառությունը կիրառելիս, պարզաբանելով՝

- համախմբում չիրականացնելու բացառությունը կիրառելի է այն մայր ընկերության համար, որն իր հերթին հանդիսանում է մեկ այլ ներդրումային ընկերության դուստր ձեռնարկություն՝ անգամ եթե ներդրումային ընկերությունը իր բոլոր դուստր ընկերությունները չափում է իրական արժեքով,
- դուստր ձեռնարկությունը, որը մատուցում է ծառայություններ կապված մայր ընկերության ներդրումային գործունեության հետ, չպետք է համախմբվի, եթե դուստր ընկերությունը, իր հերթին, հանդիսանում է ներդրումային ընկերություն,
- ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկության դեպքում բաժնեմասնակցության մեթոդը կիրառելիս ներդրումային ընկերությունում ոչ ներդրումային ընկերություն հանդիսացող ներդրող կարող է, որպես ասոցիացված ընկերություն կամ համատեղ ձեռնարկություն, պահպանել դուստր ձեռնարկությունում իր ներդրման իրական արժեքով հաշվառումը,
- ներդրումային ընկերությունը, որը չափում է իր բոլոր դուստր ընկերությունները իրական արժեքով, ներկայացնում է ՖՀՄՍ 12-ով ներդրումային ընկերությունների համար պահանջվող բացահայտումները:

Վերոնշյալ փոփոխությունները կիրառելի են 2016թ.-ի հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար:

Փոփոխություններ *ՖՀՄՄ 10 և ՀՀՄՄ 28. Ակտիվների վաճառքը կամ նվիրատվությունը ներդրողի և ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկության միջև ստանդարտներում*

Փոփոխությունները վերաբերվում են այն իրավիճակներին, երբ տեղի է ունեցել ակտիվների վաճառք կամ նվիրատվություն ասոցիացված ընկերության և ներդրողի կամ համատեղ ձեռնարկության միջև: Մասնավորապես, փոփոխությունները նշվում են, որ բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող դուստր ընկերությունում վերահսկողության կորստից առաջացած վնասը, որը ասոցիացված ընկերության հետ գործարքի արդյունք չէ, մայր ընկերության շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է միայն այդ ասոցիացիայում չկապակցված ներդրողների մասնակցության չափով:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետադարձ սկզբունքով 2016թ. հունվարի 1-ից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ ՖՀՄՄ 10 և ՀՀՄՄ 28-ի փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ»

Այս ստանդարտը առաջին անգամ քննարկման է դրվել 2008թ.-ին: Ստանդարտը վերանայվեց (փոփոխվեց) 2014թ.-ին, այնուհետև՝ 2015թ.-ին: Վերջնական տարբերակը թողարկվել է 2014թ. մայիսին:

ՖՀՄՄ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը, երբ կիրառության մեջ մտնի, պետք է փոխարինի ՀՀՄՄ 18. «Հասույթ» և ՀՀՄՄ 11. «Կառուցման պայմանագրեր» ստանդարտներով սահմանված հասույթի ճանաչման ուղեցույցներին և կից մեկնաբանություններին:

ՖՀՄՄ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի էական սկզբունքն այն է, որ Ընկերությունը պետք է հասույթը ճանաչի այն գումարով, որով որ Ընկերությունը պատկերացնում կամ ակնկալում է, որ հաճախորդներին, ըստ պայմանագրի, տրված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների գումարները կստացվեն կամ կհավաքագրվեն Ընկերության կողմից:

Ստանդարտը տալիս է պարզ, սկզբունքների վրա հիմնված հինգ քայլ պարունակող մոդել, որը կիրառվելու է հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի հաշվառման նպատակով:

ՖՀՄՄ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը կիրառելի է 2017թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ:

ՖՀՄՄ 15-ը փոխարինելու է հետևյալ ստանդարտներին՝

- ՀՀՄՄ 11. «Կառուցման պայմանագրեր»,
- ՀՀՄՄ 18. «Հասույթ»,
- ՖՀՄՄԿ 13. «Հաճախորդի հավատարմության ծրագրեր»,
- ՖՀՄՄԿ 15. «Անշարժ գույքի կառուցման պայմանագրեր»,
- ՖՀՄՄԿ 18. «Ակտիվների փոխանցում հաճախորդների կողմից»,
- ՍՄԿ 31. «Հասույթ, գովազդային ծառայություններ ներառող բարտերային գործարքներ»:

Ստանդարտի հիմնական սկզբունքը ներկայացված է հինգ քայլ ներառող մոդելում՝

- Քայլ 1. ճանաչել հաճախորդի հետ պայմանագիրը,
- Քայլ 2. ճանաչել պայմանագրային պարտավորությունները,
- Քայլ 3. սահմանել գործարքի գինը,
- Քայլ 4. կիրառել գործարքի գինը պայմանագրային պարտավորությունների նկատմամբ,
- Քայլ 5. ճանաչել հասույթը, երբ ընկերությունը ավարտում է պայմանագրային պարտավորությունները:

Ընկերության տնօրինությունը գնահատում է, որ ապագայում ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտի կիրառումը կարող է էական ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների և ծանոթագրությունների վրա: Այնուամենայնիվ ՖՀՄՍ 15. «Հաճախորդների հետ կնքված պայմանագրերից հասույթ» ազդեցության վերաբերյալ արժանահավատ գնահատական տալը կիրառելի չէ, քանի դեռ Ընկերությունը մանրամասն վերանայում չի իրականացրել:

ՖՀՄՍ-ների տարեկան վերանայումներ 2012-2014 ժամանակաշրջան

2012-2014 ժամանակաշրջանի տարեկան փոփոխությունները ներառում են մի շարք փոփոխություններ, որոնք խմբավորված են ստորև.

ՖՀՄՍ 5 փոփոխությունը ներկայացնում է հատուկ ուղեցույց ՖՀՄՍ 5-ում, այն դեպքում երբ Ընկերությունը վերադասակարգում է ակտիվը (կամ օտարվող խումբը) որպես վաճառքի ենթակա կամ սեփականատերերին տրամադրման ենթակա: Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ այդպիսի փոփոխությունը պետք է դիտարկվեն որպես օտարման նախնական պլանի շարունակություն, և հետևաբար, ՖՀՄՍ 5-ի՝ վաճառքի պլանի փոփոխության հետ կապված պահանջները չեն կիրառվում:

ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխությունները տալիս են լրացուցիչ ուղեցույց պարզաբանելու համար, թե արդյոք ծառայության մատուցման պայմանագիրը ունի շարունակական մասնակցություն փոխանցված ակտիվում՝ փոխանցված ակտիվների վերաբերյալ բացահայտման նպատակով:

ՀՀՄՍ 19-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ հետաշխատանքային հատուցումների գծով պարտավորությունների զեղչման նպատակով կիրառվող տոկոսադրույքը պետք է սահմանվի՝ հաշվի առնելով հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի շուկայական շահութաբերությունը: Բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի շուկայի ուսումնասիրության խորությունը պետք է լինի արտարժույթի մակարդակով (օրինակ՝ այն արտարժույթի, որով պարտավորությունը պետք է մարվի): Այն արտարժույթների դեպքում, որոնց գծով բարձրորակ կորպորատիվ պարտատոմսերի խորը շուկա չկա, պետք է կիրառվի պետական պարտատոմսերի շուկայական շահութաբերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ՝ արտահայտված սահմանված արտարժույթով:

Ընկերության ղեկավարությունը չի գտնում, որ նշված փոփոխությունները էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ընկերությունը դեռ չի վերլուծել փոփոխությունների հնարավոր ազդեցությունն իր ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա:

2.6 Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացում (վերահաշվարկ)

Ֆինանսական հաշվետվությունները, նախորդ տարիների համադրելի տեղեկատվությունը ներառյալ, ներկայացված են այնպես, կարծես ուղղումը կատարվել է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում առաջացել է դրա կատարման անհրաժեշտությունը: Հետևաբար, յուրաքանչյուր ներկայացված ժամանակաշրջանին վերաբերող ուղղման գումարը վերագրվում է այդ տարվա ֆինանսական տեղեկատվությանը: Ֆինանսական հաշվետվությունների համադրելի տեղեկատվության նախորդող ժամանակաշրջաններին վերաբերող ուղղման գումարը ճշգրտվում է ամենավաղ ներկայացված ժամանակաշրջանում:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

3.1 Ընդհանուր դրույթներ և ՖՀՄՄ-ի առաջին անգամ ընդունումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ) համաձայն, որոնք ուժի մեջ են եղել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մոտեցումները կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Էական հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մոտեցումները, որոնք կիրառվել են ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ներկայացված են ստորև:

3.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով գործարքներ

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս Ընկերության համար գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով իրականացված գործարքները գրանցվում են գործարքի օրվա դրությամբ Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից հրապարակված փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային հոդվածները պետք է վերահաշվարկվեն՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող և արտարժույթով սահմանված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում: Ոչ դրամային հոդվածները, որոնց սկզբնական արժեքը հաշվառվում է արտարժույթով, չեն վերահաշվարկվում: Ստորև ներկայացված են ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված փոխարժեքները.

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97	405.64
Եվրո	528.69	577.47	559.54

Արտարժույթով գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում: Իրական արժեքով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած փոխարժեքային տարբերությունները ներառվում են ժամանակաշրջանի շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն ոչ դրամային հոդվածների վերահաշվարկումից առաջացած տարբերությունների, որոնց վերաբերող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Նման ոչ դրամային հոդվածների դեպքում շահույթի կամ վնասի ցանկացած փոխարժեքային բաղադրիչ նույնպես ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացումն այլ արժույթով

Ընկերության ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են դրամից՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով: Եկամտային և ծախսային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ օգտագործելով ժամանակաշրջանի միջին փոխարժեքը: Փոխարժեքային տարբերությունների արդյունքը գրանցվում է անմիջապես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում և կրեդիտագրվում է սեփական կապիտալին՝ արտարժույթի վերագնահատման պահուստում:

3.3 Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը, որոնք ենթակա չեն վերադարձման և ուղղակիորեն վերագրվող ծախսումներ: Երբ հիմնական միջոցների միավորը բաղկացած է տարբեր օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, դրանք հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցի առանձին միավորներ:

Կառուցման ընթացքում գտնվող հիմնական միջոցները, որոնք պահվում են վարձակալության տալու կամ վարչական, կամ դեռևս անորոշ նպատակով, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները: Սկզբնական արժեքը ներառում է ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները, տեղանքի նախապատրաստման, տեղակայման ծախսումները, մասնագիտական վճարները, իսկ որակավորվող ակտիվի դեպքում՝ նաև կապիտալացման ենթակա փոխառության ծախսումները՝ համաձայն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Վարձակալական գույք հանդիսացող շենքերը նույնպես ընդգրկվում են հիմնական միջոցներում, եթե դրանք ստացվել են ֆինանսական վարձակալությամբ: Նման ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի ակնկալվող օգտակար ծառայության ընթացքում (որը որոշվում է՝ համեմատելով սեփական համանման ակտիվների հետ) կամ վարձակալության ժամկետի ընթացքում, եթե վերջինս ավելի կարճ է:

Հիմնական միջոցի օտարման կամ դուրսգրման հետևանքով առաջացած օգուտը կամ վնասը որոշվում է վաճառքից հասույթի և ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությամբ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հիմնական միջոցի՝ որպես առանձին ակտիվ հաշվառվող միավորի բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսումները կապիտալացվում են դուրս գրված բաղկացուցիչ հաշվեկշռային արժեքի հետ: Այլ հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ դրանք ավելացնում են հիմնական միջոցի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները: Բոլոր այլ ծախսումները, ներառյալ պահպանման և վերանորոգման ծախսումները, ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կատարվելու ժամանակաշրջանում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է այն պահից, երբ ակտիվը դառնում է մատչելի՝ իր նպատակային նշանակությամբ օգտագործելու համար: Հիմնական միջոցների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները ներկայացված են ստորև.

Գույք և սարքավորումներ	1-10 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5 տարի
Վարձակալված գույքի բարելավումներ	10 տարի

3.4 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել Ընկերության կողմից և ունեն օգտակար ծառայության որոշակի ժամկետ, ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, որը կազմում է՝

Համակարգչային ծրագրեր	1-10 տարի
-----------------------	-----------

3.5 Վարձակալված ակտիվներ

Համաձայն ՀՀՄՍ 17-ի՝ «Վարձակալություն», վարձակալված ակտիվի սեփականության իրավունքը փոխանցվում է վարձակալին, երբ նրան են փոխանցվում սեփականության իրավունքի հետ կապված բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Վարձակալված ակտիվը վարձակալության սկզբում ճանաչվում է վարձակալված գույքի իրական արժեքով կամ, ավելի ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով՝ գումարած միանվագ վճարները, եթե այդպիսիք կան: Համապատասխան գումարը ճանաչվում է որպես ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություն, անկախ նրանից, որ վարձակալական վճարների մի մասը կարող է վճարման ենթակա լինել մինչև վարձակալության սկիզբը:

Վարձակալված ակտիվների հետագա հաշվառումը, այսինքն՝ մաշվածության մեթոդի ընտրությունը և օգտակար ծառայության ժամկետների որոշումը, համապատասխանում են սեփականության իրավունքով Ընկերությանը պատկանող նմանատիպ ակտիվների հաշվառմանը: Ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները նվազեցվում են վարձավճարների չափով՝ հանած ֆինանսական վճարը, որը ներառվում է ֆինանսական ծախսերում: Ֆինանսական վարձակալության տոկոսային մասն իրենից ներկայացնում է մնացորդային արժեքի հաստատուն մաս, որը վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Մյուս բոլոր վարձակալությունները դիտվում են որպես գործառնական վարձակալություններ: Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են որպես ծախս՝ գծային հիմունքով: Վարձակալության հետ կապված ծախսերը, ինչպիսիք

են պահպանման և ապահովագրության ծախսերը, ծախսագրվում են իրականացման պահին:

3.6 Պաշարներ

Պաշարները հաշվառվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի ձևավորվող գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ ծախսումները: Պաշարների ինքնարժեքը հաշվարկվում է՝ օգտագործելով առաջին մուտք՝ առաջին ելք (ԱՄԱԵ), և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, ինչպես նաև դրանք իրենց ներկայիս վիճակին և գտնվելու վայր հասցնելու ծախսերը:

3.7 Ֆինանսական գործիքներ

Ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվներն ապաճանաչվում են, երբ լրանում են ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները, կամ այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվները բոլոր նշանակալից ռիսկերով ու հատուցումներով փոխանցվում են երրորդ կողմին:

Ֆինանսական պարտավորությունները ապաճանաչվում են, երբ դրանք մարվում են, վճարման ենթակա չեն, չեղյալ են ճանաչվել կամ լրացել է դրանց ուժի մեջ լինելու ժամկետը:

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված ծախսումները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք սկզբնապես դասակարգվում են որպես ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետագա չափումը ներկայացված է ստորև:

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հեջավորման գործիքների, բաժանվում են հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր:

Ֆինանսական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ վերագրվում են տարբեր կատեգորիաների՝ կախված գործիքի բնույթից և նպատակից: Ֆինանսական գործիքի

կատեգորիան համապատասխանեցվում է այն սկզբունքին, որով չափվում է տվյալ գործիքը և այն հանգամանքին, թե արդյոք առաջացող եկամուտը և ծախսերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, թե ուղղակիորեն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Ընկերության ֆինանսական ակտիվները, ըստ կատեգորիաների ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

Ընդհանուր առմամբ, Ընկերության բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում են՝ օգտագործելով վերջնահաշվարկի ամսաթվի հաշվառումը: Ֆինանսական ակտիվների հետ կապված բոլոր ծախսերը և եկամուտները որոնք ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, ներկայացվում են «Ֆինանսական ծախս», «Ֆինանսական եկամուտ» կամ «Այլ ֆինանսական արդյունքներ» հոդվածներում, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման, որը ներկայացվում է «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

i. ֆինանսական ակտիվներ՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով

Ֆինանսական ակտիվները՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ներառում են առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ այն ֆինանսական ակտիվները, որոնք որպես չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով դասակարգվել են Ընկերության կողմից՝ սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Բոլոր ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, որոնք ենթակա չեն հեջավորման, դասակարգվում են այս կատեգորիայում:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հիմնված է իրական արժեքի փոփոխության վրա, որը որոշվում է՝ ուղղակիորեն վկայակոչելով գործող շուկայում գործարքները կամ գործող շուկայի բացակայության դեպքում՝ գնահատման մեթոդի միջոցով:

ii. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններն ուղղակիորեն ճանաչելով այլ համապարփակ արդյունքներում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների կատեգորիայում դասակարգված ֆինանսական գործիքներից առաջացած օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն դեպքում, երբ նշված ակտիվները վաճառվում են կամ երբ ներդրումն արժեզրկվում է: Արժեզրկման դեպքում ցանկացած վնաս, որը նախկինում ճանաչվել էր այլ համապարփակ արդյունքներում, փոխանցվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն: Սեփական կապիտալի գործիքներից առաջացած և համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված վնասները չեն հակադարձվում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, այլ ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Նախորդ ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված պարտքային արժեթղթերի արժեզրկումից առաջացած վնասները հակադարձվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե հետագա աճը հիմնվում է այն դեպքի վրա, որը տեղի է ունեցել համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արժեզրկումից վնասի ճանաչումից հետո:

iii. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով, ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են և ներառում են առևտրային բանկերում ավանդները: Ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, եթե Ընկերության ղեկավարությունը մտադրված է պահել դրանք մինչև դրանց մարման ժամկետը:

Ավանդները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ի լրումն, եթե առկա է ավանդների արժեզրկման օբյեկտիվ ապացույց, ֆինանսական ակտիվը չափվում է գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքով: Ավանդների հաշվեկշռային արժեքի ցանկացած փոփոխություն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

iv. Փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր

Փոխառություններն ու դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք չեն գնանշվում ակտիվ շուկայում և ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, ինչպես նաև մնացորդները դրամարկղում և բանկերում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Ընթացիկ դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Հետագայում դրանք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ հանած արժեզրկման պահուստը: Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստը ստեղծվում է այն ժամանակ, երբ առկա է օբյեկտիվ ապացույց, որ Ընկերությունը սկզբնապես սահմանված ժամկետներում չի կարող հավաքագրել վերադարձման ենթակա բոլոր գումարները: Դեբիտորի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, վճարման հետաձգումը և վճարումների ուշացումները ցուցանիչ են այն բանի, որ առևտրային դեբիտորական պարտքն արժեզրկված է: Պահուստի գումարը ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունն է:

Պահուստի մնացորդը ճշգրտվում է հաշվետու ժամանակաշրջանի համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ ծախսի կամ եկամտի ճանաչման միջոցով: Հաճախորդի հաշվի մնացորդից դուրս գրվող ցանկացած գումար նվազեցվում է առկա կասկածելի դեբիտորական պարտքի պահուստից: Բոլոր դեբիտորական պարտքերը, որոնց հավաքագրումը գնահատվում է անհավանական, դուրս են գրվում:

Մնացորդներ դրամարկղում և բանկերում

Մնացորդները դրամարկղում և բանկերում ներառում են կանխիկ միջոցները, բանկային հաշիվների մնացորդները և դրամական միջոցները ճանապարհին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են փոխառությունները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը՝ ներառյալ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունները: Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները, ըստ կատեգորիաների, ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

i. Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերը և փոխառությունները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ առանց գործարքային ծախսերի: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկերը և փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ այս արժեքի և մարման արժեքի միջև տարբերությունը փոխառության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Տոկոսավճարները և փոխառությունների հետ կապված այլ ծախսերը ծախսագրվում են կատարմանը զուգահեռ՝ որպես ֆինանսական ծախսերի մի մաս, բացի որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանն ուղղակիորեն վերագրվող փոխառության ծախսումներից, որոնք կապիտալացվում են որպես այդ ակտիվի արժեքի մաս:

ii. Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը ճանաչվում են իրական արժեքով, հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

3.8 Արժեզրկում

Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում

Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ակտիվները չեն ամորտիզացվում և յուրաքանչյուր տարի ենթարկվում են արժեզրկման ստուգման: Մաշվող ակտիվները արժեզրկման համար վերանայվում են, երբ իրադարձությունները և հանգամանքների փոփոխությունները վկայում են այն մասին, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է չվերականգնվել: Արժեզրկման կորուստը ճանաչվում է այն գումարով, որով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է փոխհատուցվող գումարը:

Փոխհատուցվող գումարը վաճառքի գույքի գնից և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է: Եթե ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարն ավելի փոքր է նրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստներն անմիջապես ճանաչվում են որպես ծախս համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Երբ հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը պետք է ավելացվի մինչև նրա փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ակտիվի ավելացված հաշվեկշռային արժեքը

չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ, եթե նախորդ տարիներին այդ ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի գծով արժեզրկումից կորուստներ ճանաչված չլինեին: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումն անմիջապես ճանաչվում է որպես եկամուտ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ համապատասխան ակտիվը հաշվառվում է վերագնահատված արժեքով, որի դեպքում արժեզրկումից կորստի ցանկացած հակադարձում դիտվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ այն ֆինանսական ակտիվների՝ չափվող իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշի առկայության համար: Ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված են, եթե առկա է անկողմնակալ վկայություն, որ ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձություններ ազդել են ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստը հաշվառվում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությամբ: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար արժեզրկումից կորուստն ուղղակիորեն նվազեցվում է ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքից, բացառությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի, որոնց հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է կասկածելի պարտքի պահուստի միջոցով:

Բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի գործիքների, եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկման կորուստը նվազում է, և նվազումը օբյեկտիվորեն կարելի է վերագրել արժեքի իջեցումից հետո տեղի ունեցած դեպքերին, ապա նախկինում ճանաչված արժեզրկման կորուստը հակադարձվում է՝ ճանաչվելով համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն չափով, որ հակադարձումը չհանգեցնի ֆինանսական ակտիվի այնպիսի հաշվեկշռային արժեքի, որը գերազանցի այն ամորտիզացված արժեքը, որը կլիներ, եթե այդ ֆինանսական ակտիվի արժեքի իջեցման հակադարձման ամսաթվի դրությամբ արժեզրկում ճանաչված չլիներ:

Ինչ վերաբերում է վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալի արժեթղթերին, արժեզրկումից հետո իրական արժեքի աճն ուղղակիորեն ճանաչվում է սեփական կապիտալում:

3.9 Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Երբ Ընկերությունը մտադրություն ունի վաճառել ոչ ընթացիկ ակտիվներ կամ ակտիվների խումբ և երբ այդ վաճառքի տեղի ունենալը հավանական է 12 ամսվա ընթացքում, ապա ակտիվը կամ ակտիվների խումբը պետք է դասակարգվի և ներկայացվի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ որպես վաճառքի համար պահվող ակտիվներ:

Վաճառքի համար պահվող ակտիվները չափվում են ակտիվի՝ մինչև վերադասակարգումն ունեցած հաշվեկշռային արժեքից և «իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսումներ»-ից՝ նվազագույնով: Այս ակտիվների գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Այնուամենայնիվ, վաճառքի համար պահվող որոշ ակտիվներ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվները և հետաձգված հարկային ակտիվները, հաշվառվում են սովորականի պես:

Վաճառքի համար պահվող ակտիվների վաճառքից կամ վերագնահատումից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ համապատասխանաբար «Այլ եկամուտ» կամ «Այլ ծախսեր» հոդվածներում: Վաճառքի դեպքում տվյալ ակտիվի գծով սեփական կապիտալում առկա վերագնահատման պահուստը վերագրվում է կուտակված շահույթին:

3.10 Մեփական կապիտալ

Ընկերության կողմից թողարկվող կապիտալի գործիքները հաշվառվում են անվանական արժեքով: Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են:

3.11 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Ընկերությունն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և եթե հավանական է, որ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե դրա ազդեցությունը զգալի է, ապա պահուստը որոշվում է ապագա դրամական արտահոսքերի զեղչման միջոցով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը տոկոսադրույքը, որն արտացոլում է դրամի ժամանակային արժեքի վերաբերյալ շուկայի ընթացիկ գնահատումները և, կիրառելիության դեպքում, պարտավորությանը վերագրվող յուրահատուկ ռիսկերը:

3.12 Ըստիքահարկ

Ընթացիկ շահութահարկը տարվա համար հարկվող շահույթից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվետու ամսաթվին գործող կամ ըստ էության գործող հարկային դրույքաչափերով հաշվի առնելով նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը հաշվարկվում է ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և շահութահարկի հաշվարկման ժամանակ օգտագործվող համապատասխան հարկային բազաների միջև ժամանակավոր տարբերություններից: Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար: Հետաձգված հարկային ակտիվները պետք է ճանաչվեն բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որքանով որ հավանական է հարկվող շահույթի ստացում, որի դիմաց կարող է օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը: Այսպիսի հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չեն ճանաչվում, եթե ժամանակավոր տարբերությունն առաջանում է գույվիլի սկզբնական ճանաչումից կամ այլ ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական շահույթի, ոչ էլ՝ հարկվող շահույթի վրա (բացի ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից):

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք կապված են դուստր ընկերություններում և ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումների ու համատեղ ձեռնարկումներում մասնակցությունների հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, որտեղ ի վիճակի է վերահսկելու

Ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի տեսանելի ապագայում: Նմանատիպ ներդրումների և մասնակցությունների հետ կապված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններից առաջացող հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է հարկվող շահույթի առկա լինելը, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը, և որը կմարվի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում է այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ Ընկերությունը կստանա բավարար հարկվող շահույթ, որը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները չափվում են հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնց կիրառման մեջ լինելն ակնկալվում է ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային հարաբերություններ կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերը), որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք երևան են գալու կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

3.13 Հասույթի ճանաչում

Հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ հաշվի առնելով Ընկերության կողմից տրամադրված ցանկացած առևտրական զեղչերը և իջեցումների գումարները:

Հասույթից նվազեցվում են հաճախորդների կողմից վերադարձվելիք ապրանքների գնահատված գումարը, գնահատված իջեցումները և նմանատիպ այլ նվազեցումներ:

Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից ստացված հասույթը ճանաչվում է, երբ՝

- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը,
- հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործարքի ավարտվածության աստիճանը,
- հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի համար կատարված և գործարքն ավարտելու համար անհրաժեշտ ծախսումները:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է համամասնության հիմունքով՝ մնացորդային արժեքի նկատմամբ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը, որը զեղչում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների ներհոսքերը ֆինանսական ակտիվի ակնկալվող ժամկետում՝ մինչև ակտիվի գուտ հաշվեկշռային արժեքը:

4 Դրամական միջոցներ և համարժեքներ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ միջոցներ	63,033	4,162
Բանկային հաշիվներ	5,372	1,348
Դրամական միջոցների համարժեքներ (կարճաժամկետ փոխառություններ)	18,198	-
	86,603	5,510

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքներն արժեզրկված, ժամկետանց կամ գրավադրված չեն, դրանց նկատմամբ չկան որևէ սահմանափակումներ: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի բանկերում տեղաբաշխված այնպիսի միջոցներ, որոնց մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը:

5 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Բիզնես վարկեր</i>		
Իրավաբանական անձիք	309,032	317,968
Անհատ ձեռնարկատերեր	10,024	11,355
	319,056	329,323
<i>Անհատներին տրված վարկեր</i>		
Հիփոթեքային վարկեր	218,525	206,417
Այլ սպառողական վարկեր	11,760	42,451
	230,285	248,868
	549,341	578,191
Արժեզրկման գծով պահուստ	(88,887)	(86,378)
	460,454	491,813

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2015թ. ընթացքում.

Հազար դրամ	Բիզնես վարկեր	Անհատներին տրված վարկեր	Ընդամենը
Մնացորդը տարեսկզբին	(79,195)	(7,183)	(86,378)
Չուտ վերականգնում/(ծախս)	23,130	(34,654)	(11,524)
Չուտ դուրսգրումներ	-	9,015	9,015
	(56,065)	(32,822)	(88,887)

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2014թ. ընթացքում.

Հազար դրամ	Բիզնես վարկեր	Անհատներին տրված վարկեր	Ընդամենը
Մնացորդը տարեսկզբին	(72,075)	(48,186)	(120,261)
Չուտ վերականգնում/ծախս	(7,120)	41,003	33,883
	(79,195)	(7,183)	(86,378)

5.1 Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

Հազար դրամ	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ (%)
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
<i>Իրավաբանական անձիչ</i>				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	215,296	(3,229)	212,067	1.50%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- 90-179 օր ժամկետանց	93,736	(52,686)	41,050	56.21%
	309,032	(55,915)	253,117	18.09%
<i>Անհատ ձեռնարկատերեր</i>				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	10,024	(150)	9,873	1.50%
	319,056	(56,065)	262,990	17.57%
<i>Անհատներին տրված վարկեր</i>				
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	181,101	(2,717)	178,385	1.50%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	4,086	(110)	3,976	2.70%
- 30-89 օր ժամկետանց	2,494	(269)	2,224	10.80%
- 90-179 օր ժամկետանց	4,764	(3,073)	1,691	64.50%
- 180-270 օր ժամկետանց	26,080	(26,080)	-	100.00%
	218,525	(32,249)	186,276	14.76%
<i>Այլ սպառողական վարկեր</i>				
- ոչ ժամկետանց	9,633	(96)	9,537	1.00%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	592	(16)	576	2.70%
- 90-179 օր ժամկետանց	1,535	(461)	1,075	30.00%
	11,760	(573)	11,187	4.87%
	230,285	(32,822)	197,463	14.25%
	549,341	(88,887)	460,454	14.90%

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ				Համախառն
	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Չուտ վարկեր	վարկերի արժեզրկ- ման պահուստ (%)
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
<i>Իրավաբանական անձիք</i>				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	225,328	(3,380)	221,948	1.5%
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր				
- մինչև 90 օր ժամկետանց	92,640	(75,646)	16,994	81.7%
	92,640	(75,646)	16,994	81.7%
<i>Անհատ ձեռնարկատերեր</i>				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	11,355	(170)	11,185	1.5%
	329,323	(79,196)	250,127	24.0%
<i>Անհատներին տրված վարկեր</i>				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	143,074	(631)	142,443	0.4%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	41,259	(1,135)	40,124	2.7%
- 30-89 օր ժամկետանց	22,084	(2,378)	19,706	10.8%
	206,417	(4,144)	202,273	2.0%
Այլ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	33,435	(333)	33,101	1.0%
- 90-179 օր ժամկետանց	9,016	(2,705)	6,311	30.0%
	42,451	(3,038)	39,412	7.2%
	248,868	(7,182)	241,685	2.9%
	578,191	(86,378)	491,813	14.9%

5.2 Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

Բիզնես վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա և որը կարելի է աժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում է դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն:

Բիզնես վարկերի արժեզրկման անկողմնակալ հայտանիշներ են հանդիսանում՝

- վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,

- տնտեսական միջավայրի վատթարացումը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի շուկաներում:

Բիզնես վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հիմնվում է արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Անհատներին տրված վարկեր

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հիմնվում է վարկերի յուրաքանչյուր տեսակի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեզրկումից կորուստները որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- անհատներին տրված վարկերի գծով վնասի շարժի դրույքները կայուն են և կարող են գնահատվել վերջին 24 ամիսների ընթացքում կրած վնասի շարժի մոդելի հիման վրա,
- ավելի քան 180 օր ժամկետանց անհատներին տրված վարկերին բաժին է ընկնում 100% վնասի հավանականություն:

5.3 Գրավի վերադրություն

Բիզնես վարկեր

Բիզնես վարկերը ենթակա են վարկային գնահատման և արժեզրկման ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Ընկերությունը, որպես կանոն, գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն բիզնես վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի իրական արժեք
Անշարժ գույք	342,584	1,205,204	181,594	277,128
Փոխադրամիջոցներ	6,287	34,800	4,644	9,800
Սարքավորումներ	109,120	156,465	143,085	156,465
Երաշխիքներ	91,350	261,868	-	4,116
	549,341	1,658,337	329,323	447,509

Վերը ներկայացված աղյուսակը բացառում է լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել նպատակահարմար է արժեզրկման գնահատման համար:

Ոչ ժամկետանց կամ ոչ արժեզրկված վարկերի փոխհատուցելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ՝ գրավի արժեքից, և Ընկերության համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Անհատներին տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը:

Ընկերությունը տրամադրում է սպառողական վարկեր ՀՀ դրամով՝ ապահովված երաշխավորությամբ, անշարժ կամ շարժական գույքի գրավով, ինչպես նաև՝ առաջնային շուկայից մեքենաների ձեռքբերման վարկեր՝ ապահովված ձեռք բերված մեքենայի գրավադրմամբ:

Վարկերի համար ապահովություն հանդիսացող անշարժ գույքի իրական արժեքն առնվազն հավասար է վարկերի հաշվեկշռային արժեքին՝ հիմք ընդունելով վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ որոշված արժեքը:

Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ վարկերի գումարի և գրավի արժեքի հարաբերակցությունը սահմանվում է Ընկերության Խորհրդի որոշմամբ:

Բռնագանձված գրավ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ձեռք է բերել անշարժ գույք 36,848 հազար դրամ գուտ հաշվեկշռային արժեքով՝ հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (2014թ-ին՝ 34,650 հազար դրամ), ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 6-ում: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավը ներառված է վաճառքի համար պահվող ակտիվների կազմում:

Ընկերության քաղաքականության համաձայն՝ նման ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

5.4 Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են Հայաստանի Հանրապետության հետևյալ մարզերում գտնվող հաճախորդներին.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Արարատ	24,243	19,455
Արմավիր	7,799	-
Գեղարքունիք	6,079	-
Երևան	398,977	434,775
Լոռի	6,830	7,987
Կոտայք	105,077	106,391
Շիրակ	-	9,260
Վայոց ձոր	-	323
Արագածոտն	336	-
	549,341	578,191
Արժեզրկման գծով պահուստ	(88,887)	(86,378)
	460,454	491,813

Վարկեր ստացած հաճախորդներն իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտուր	6,641	11,355
Շինարարություն	93,736	92,640
Առողջապահություն	215,296	225,328
Սպասարկում	3,383	-
Անհատներին տրված վարկեր	230,285	248,868
	549,341	578,191
Արժեզրկման գծով պահուստ	(88,887)	(86,378)
	460,454	491,813

5.5 Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երկու վարկառու (2014թ-ին՝ երկու), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են սեփական կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր գումարը կազմում է 248,472 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 317,969 հազար դրամ, 2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ զրո):

5.6 Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 21-ում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

Վարկային պորտֆելի իրական ժամկետայնությունը կարող է զգալիորեն ավելի երկար լինել պայմանագրային պայմաններով համաձայնեցված ժամկետայնությունից, քանի որ, հավանական է, որ որոշ վարկեր վերանայվեն ժամկետի ավարտից հետո:

6 Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բռնագանձված գրավ՝ անշարժ գույք	36,848	34,650
	36,848	34,650

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները բաղկացած են ժամկետանց վարկերի գծով բռնագանձված 4 անշարժ գույքերից, որոնք ճանաչվել են բռնագանձման պահին անկախ գնահատողների կողմից գնահատված իրական արժեքներով: Բռնագանձված և այլ գրավների վերլուծության համար՝ տես ծանոթագրություն թիվ 5.3:

Ղեկավարությունն ունի օտարման համար մշակված ծրագիր և համոզված է, որ օտարումը տեղի կունենա հաշվետու ամսաթվից հետո՝ 12 ամսվա ընթացքում:

7 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար դրամ	Գույք և սարքավորումներ	Տրանսպորտային միջոցներ	Վարձակալված գույքի բարելավումներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
<i>Սկզբնական արժեք</i>					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ ըստ նախորդ տարվա հաշվետվությունների	95,882	1,873	9,774	4,849	112,378
Ավելացում	180	-	-	-	180
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	96,062	1,873	9,774	4,849	112,558
Ավելացում	280	120	-	300	700
Օտարում	(1,826)	-	-	-	(1,826)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,516	1,993	9,774	5,149	111,432
<i>Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում</i>					
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ ըստ նախորդ տարվա հաշվետվությունների	11,011	592	244	738	12,586
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	11,283	374	978	549	13,183
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,294	966	1,222	1,287	25,769
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	6,125	373	978	511	7,987
Օտարման հետևանքով դուրսգրում	(289)	-	-	-	(289)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,130	1,339	2,200	1,798	33,467
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	84,871	1,281	9,530	4,111	99,793
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,768	907	8,552	3,562	86,789
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	66,387	654	7,574	3,351	77,966

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,919 հազար դրամ սկզբնական արժեքով հիմնական միջոցներն ունեն գրո հաշվեկշռային արժեք, (2014թ.՝ 4,836 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների մաշվածության և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկված ծախսերը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար, ամբողջությամբ՝ 7,987 հազար դրամ (2014թ.՝ 13,184 հազար դրամ), ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր» հոդվածում (տես՝ ծանոթագրություն՝ 17) :Հիմնական միջոցները գրավադրված չեն:

8 Հետաձգված հարկեր

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ</i>		
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	220	24
Տրված կանխավճարներից	-	6,531
Հաճախորդներին տրված վարկերի և դեբիտորական պարտքերի պահուստից	7,702	17,142
Այլ պարտավորություններից	23,506	65,745
	31,428	89,442
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ</i>		
Ստացված փոխառությունների՝ իրական արժեքով ճանաչումից	(5,096)	(26,270)
	(5,096)	(26,270)
Չուտ արդյունք - հետաձգված հարկային ակտիվներ	26,332	63,172

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Ընկերությունը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու տարվա վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ընկերությունը հաշվանցում է հարկային ակտիվները և պարտավորությունները միայն այն դեպքում, եթե այն ունի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք ընթացիկ հարկային ակտիվները ընթացիկ հարկային պարտավորություններով հաշվանցելու և հետաձգված հարկային ակտիվները և հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են միևնույն հարկային մարմնի կողմից գանձվող շահութահարկին:

9 Փոխառություններ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Չապահովված փոխառություններ - Ամորտիզացված արժեքով հաշվարկված</i>		
1 ՀՀ դրամ	45,157	62,648
2 ԱՄՆ դոլար	128,193	118,542
	173,350	181,190

Փոխառություններն ունեն 3-5 տարի մարման ժամկետ և տարեկան 8.5% միջին տոկոսադրույք (2014թ.՝ 7.5% տոկոսադրույք):

Ոչ ընթացիկ փոխառությունների իրական արժեքները հետևյալն են.

Հազար դրամ	Իրական արժեք		Հաշվեկշռային արժեք	
	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չապահովված վարկեր և փոխառություններ - Ամորտիզացված արժեքով հաշվարկված	199,470	208,399	173,350	181,190
	199,470	208,399	173,350	181,190

Իրական արժեքը հաշվարկվում է՝ զեղչելով դրամական միջոցների հոսքերը դրամի դեպքում 15% տոկոսադրույքով, դոլարի դեպքում՝ 11% (2014թ.՝ 15% տոկոսադրույքով):

Ընկերության տոկոսային և արտարժույթային ռիսկերի մասին ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է ծանոթագրություն 21-ում:

10 Այլ պարտավորություններ և պահուստներ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	2,464	2,611
Պահուստներ	2,874	3,363
Հետաձգված եկամուտ	67	44
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	822	-
Այլ	727	695
	6,954	6,713

Առևտրային կրեդիտորական պարտքերի գծով տոկոսներ չեն հաշվառվում: Ընկերությունն ունի ֆինանսական ռիսկի կառավարման քաղաքականություններ, որոնք ապահովում են բոլոր պարտավորությունների ժամանակին կատարում:

11 Կապիտալ և պահուստներ

11.1 Բաժնետիրական կապիտալ

Հայտարարված բաժնեմասեր	2015թ.	2014թ.
600,000 սովորական բաժնետոմսեր, յուրաքանչյուրը՝ 1,000 ՀՀ դրամ	600,000	600,000

Բաժնետեր	2015թ.		2014թ.	
	բաժնեմասը (հազար դրամ)	բաժնեմասի չափը (%)	բաժնեմասը (հազար դրամ)	բաժնեմասի չափը (%)
Վարդան Վարդանյան	600,000	100 %	600,000	100 %
	600,000	100	600,000	100

Ընկերությունն ունի սովորական բաժնետոմսերի մեկ դաս, որը հաստատուն եկամտի նկատմամբ իրավունք չունի:

11.2 Շահաբաժիններ

2015թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել և չեն վճարվել, 2014թ.-ին նույնպես:

12 Չուտ տոկոսային եկամուտ

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Տոկոսային եկամուտ</i>		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	41,977	90,793
Բանկային հաշիվներ	40,726	-
	82,703	90,793
<i>Տոկոսային ծախս</i>		
Ստացված փոխառություններ	(26,710)	(13,765)
	(26,710)	(13,765)
	55,993	77,028

2015թ. տոկոսային եկամտի տարբեր հոդվածների կազմում ներառված է ֆինանսական ակտիվների գծով հաշվեգրված 7,100 հազար դրամ ժամկետանց տոկոսների գումարը (2014թ.-ին՝ 5,347 հազար դրամ):

13 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ</i>		
Վարկերի տրամադրումից, սպասարկումից միջնորդավճարներ	4,034	-
Ապահովագրական գործակալությունից ստացված միջնորդավճարներ	-	-
	4,034	-
<i>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր</i>		
Վարկային բյուրոյի ծառայություններ	(119)	(81)
	(119)	(81)
	3,915	(81)

14 Գործառնական եկամուտներ/(ծախսեր)

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխարժեքային տարբերություններից զուտ եկամուտ	6,190	25,095
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	20,691	11,047
Այլ գործառնական եկամուտներ	4,472	108
Այլ գործառնական ծախսեր	(160)	(352)
	31,193	35,898

15 Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկումից կորուստներ (արժեզրկման վերականգնում)

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկում	(142,113)	-
Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման վերականգնում	147,815	33,883
	5,702	33,883

16 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Փոխհատուցումներ աշխատակիցներին	17,989	18,759
Աշխատակիցների անունից վճարված հարկեր	1,491	1,242
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	-	-
	19,480	20,001

17 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Գովազդի և շուկայավարման ծախսեր	330	547
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	14,400	13,600
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	2,441	4,700
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	7,987	13,184
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	648	522
Մասնագիտական ծառայություններ	500	1,000
Գրասենյակային ծախսեր	2,088	444
Ներկայացուցչական ծախսեր	215	108
Այլ ծախսեր	5,222	5,373
	33,831	39,478

18 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Ընթացիկ հարկ	-	-
Հետաձգված հարկ	41,234	16,451
	41,234	16,451

Արդյունավետ հարկային դրույքաչափի համադրումը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունա- վետ հարկային դրույքաչափ (%)	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	Արդյունա- վետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը (համաձայն ՖՀՄՍ)	43,546		87,255	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով (2014թ.՝ 20%)	8,709	20	17,451	20.0
(Չհարկվող եկամուտ)/չնվազեցվող ծախսեր, գուտ	32,525	0.75	(1,000)	(1.1)
Շահութահարկի գծով ծախս	41,234	20.75	16,451	18.9

19 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

Ենթադրությունները և դատողությունները շարունակաբար գնահատվում են և հիմնված են պատմական փորձի, ինչպես նաև այլ ցուցանիշների վրա, ներառյալ ապագա ակնկալվող իրադարձությունները, որոնք տվյալ հանգամանքներում համարվում են ընդունելի:

19.1 Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ

Ընկերությունն իրականացնում է ապագային վերաբերող գնահատումներ և ենթադրություններ: Այդ հաշվապահական գնահատականները, որպես կանոն, հազվադեպ են համապատասխանում իրական արդյունքներին: Գնահատումները հիմնականում վերաբերվում են հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներին և չօգտագործված արձակուրդային պահուստին:

20 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկային կազմակերպությունների համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի հետ:

20.1 Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Ընկերության գործունեությունն ապահովելու համար:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման և համապատասխանության ապահովման համար, այն նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ղեկավարությունն ուղղակիորեն հաշվետու է Խորհրդին:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը՝ թե՛ պորտֆելի և թե՛ առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի միջոցով:

Ռիսկի թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին գործոնները բացահայտվում և կառավարվում են կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Ընկերությունը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի, այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների տատանումների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Ընկերությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գծով գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոս- ակիր	Հաշվե- կշռային արժեք
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,382	-	-	-	-	68,405	86,787
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,065	4,181	11,560	54,935	475,600	-	549,341
	21,447	4,181	11,560	54,935	475,600	68,405	636,128
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ստացված փոխառություններ	(639)	-	-	(185,466)	-	-	(186,105)
	(639)	-	-	(185,466)	-	-	(186,105)
	20,808	4,181	11,560	(130,531)	475,600	68,405	450,023

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար 2014 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ոչ տոկոս- ակիր	Հաշվե- կշռային արժեք
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-	-	-	-	5,510	5,510
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,383	22,685	49,368	273,452	118,924	-	491,812
	27,383	22,685	49,368	273,452	118,924	5,510	497,322
<i>Պարտավորություններ</i>							
Ստացված փոխառություններ	(514)	(144)		(207,741)			(208,399)
	(514)	(144)		(207,741)			(208,399)
	26,869	22,541	49,368	65,711	118,924	5,510	288,923

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Ընկերության տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2015թ.		2013թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
<i>Տոկոսակիր ակտիվներ</i>	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Հաճախորդներին տրված վարկեր	25%	20%	25.07%	17.43%
Դրամական միջոցների համարժեքներ	-	2.1%	-	-
<i>Պարտավորություններ</i>				
Փոխառություններ	15%	11%	11.80%	9.80%

Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը, բացառությամբ լողացող տոկոսադրույքով ակտիվների և պարտավորությունների:

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի վերանայման ժամկետների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով: Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի 3%-ով (վերագնորոշման ռիսկ) փոփոխության նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա.

Հազար դրամ	2015թ.	2014թ.
	դեկտեմբերի 31-ին	դեկտեմբերի 31-ին
3%	ավարտված տարվա համար	ավարտված տարվա համար
Շահույթ կամ վնաս	11,449	8,502
Սեփական կապիտալ	(11,449)	(8,502)

Արտարժույթի ռիսկ

Ընկերությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արտարժույթների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

Հոդված		
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	20,165	20,165
Հաճախորդներին տրված վարկեր	322,285	322,285
	342,450	342,450
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Փոխառություններ	(128,193)	(128,193)
	(128,193)	(128,193)
Զուտ արդյունք	214,257	214,257

Հոդված		
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	ԱՄՆ դոլար	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>		
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ	3,978	3,978
Հաճախորդներին տրված վարկեր	310,283	310,283
	314,261	314,261
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>		
Փոխառություններ	(118,679)	(118,679)
	(118,679)	(118,679)
Զուտ արդյունք	195,582	195,582

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է Ընկերության զգայունությունը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ դրամի 10% (2014թ.՝ 10%) աճին/նվազմանը: 10%-ը (2014թ.՝ 10%) ղեկավարության կողմից գնահատված փոխարժեքի հավանական փոփոխությունն է: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածների մնացորդները և ժամանակաշրջանի վերջում ճշգրտում է դրանց փոխարկումը՝ փոփոխելով փոխարժեքը 10%-ով (2014թ.՝ 10%): Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

Դրամի արժեվորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ 10%-ով (2014թ.՝ 10%) կունենա հետևյալ ազդեցությունը.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Շահույթ կամ վնաս	21,426	19,558

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեվորումը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ պայմանով, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Ընկերության նկատմամբ: Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար) կառավարելու համար, ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ստեղծումը՝ վարկային ռիսկն ակտիվորեն վերահսկելու նպատակով: Ընկերության վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Խորհրդի կողմից:

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- վարկային դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- վարկառուների (իրավաբանական անձանց և անհատների) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- վարկային փաստաթղթերի պահանջները,
- վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական մոնիտորինգի ընթացակարգերը:

Վարկերի համար ներկայացվող դիմումները պատրաստվում են վարկավորման բաժնի համապատասխան աշխատակիցների կողմից, այնուհետև փոխանցվում են Վարկային կոմիտեին, որը պատասխանատու է վարկային պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության կառուցվածքային վերլուծության և ֆինանսական վիճակի ուսումնասիրության վրա: Վարկային կոմիտեն ուսումնասիրում և հաստատում է վարկի դիմումը:

Ընկերությունը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը:

Ընկերության վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	86,603	5,510
Հաճախորդներին տրված վարկեր	460,454	491,813
Դեբիտորական պարտքեր	16,050	15,143
	563,107	512,466

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և այդ վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 5.5-ում:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կարող է դժվարություններ ունենալ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը հանդիսանում է իրացվելիության կառավարման էական գործոն: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել իրացվելիության ռիսկը:

Ընկերության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Խորհրդի կողմից:

Ընկերությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է բաժնետերից, բանկերից և այլ վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկավորման պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումարն իրենից ներկայացնում է դրամական միջոցների պայմանագրային չգեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկավորման պարտավորվածությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Ցլահանց				Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
	մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս			
<i>Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ</i>							
Փոխառություններ	(639)	(3,856)	(3,856)	(7,712)	(231,478)	(247,541)	173,350
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	(3,191)	-	-	-	-	-	(3,191)
	(3,830)	(3,856)	(3,856)	(7,712)	(231,478)	(247,541)	170,159

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	Ցլահանց				Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
	մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս			
<i>Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ</i>							
Փոխառություններ	-	(2,806)	(3,464)	(6,926)	(248,923)	(262,119)	(208,399)
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	(3,497)	(2,682)	(1,377)	-	-	(7,556)	(7,556)
	(3,497)	(5,488)	(4,841)	(6,926)	(248,922)	(269,675)	(215,955)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների.

Հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև				Ավելի քան 5 տարի	Անժամկե տ	Ժամկետ անց	Ընդամենը
	1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի				
<i>Ակտիվներ</i>								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	68,405	18,198	-	-	-	-	-	86,603
Հաճախորդներին տրված վարկեր Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	5,172	12,055	59,788	238,630	215,296	-	6,267	537,208
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	36,848	-	36,848
Ընթացիկ հարկի գծով կանխավճար	-	-	-	-	-	86,603	-	86,603
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	14,259	-	14,259
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	67,566	-	67,566
	73,577	30,253	59,788	238,630	215,296	207,067	6,267	830,878
<i>Պարտավորություններ</i>								
Փոխառություններ	(639)	-	-	-	(172,711)	-	-	(173,350)
Այլ պարտավորություններ	-	-	(2,874)	-	-	(4,080)	-	(6,954)
	(639)	-	(2,874)	-	(172,711)	(4,080)	-	(180,304)
	72,938	30,253	56,914	238,630	42,585	202,987	6,267	650,574

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ ակնկալվող մարման ժամկետների:

Հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև				Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
	1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի				
<i>Ակտիվներ</i>								
Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,510	-	-	-	-	-	-	5,510
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9,261	14,726	72,053	273,452	118,924	-	3,397	491,813
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	-	-	-	-	34,650	-	34,650
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	86,789	-	86,789
Ընթացիկ հարկի գծով կանխավճար	14,625	-	-	-	-	-	-	14,625
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	63,172	-	63,172
Այլ ակտիվներ	43	478	-	-	-	547	-	1,068
	29,439	15,204	72,053	273,452	118,924	185,158	3,397	697,627
<i>Պարտավորություններ</i>								
Փոխառություններ	(32)	(598)	-	-	(180,560)	-	-	(181,190)
Այլ պարտավորություններ	(3,497)	(2,682)	(1,377)	-	-	-	-	(7,556)
	(3,529)	(3,280)	(1,377)	-	(180,560)	-	-	(188,746)
	25,910	11,924	70,676	273,452	(61,636)	185,158	3,397	508,881

20.2 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված իրական արժեքի չափումները

Ընկերությունը սկզբնական ճանաչումից հետո իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները դասակարգում է 1-ից մինչև 3-րդ մակարդակներում՝ հիմնվելով իրական արժեքի դիտարկելիության աստիճանի վրա: Այս երեք մակարդակները ներկայացված են ստորև.

- 1-ին մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են նմանատիպ ակտիվների կամ պարտավորությունների ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներից (չճշգրտված),
- 2-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներից, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող),
- 3-րդ մակարդակ՝ իրական արժեքները ստացվում են գնահատման հնարքների միջոցով, որոնք ներառում են ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի			
Նկարագրություն	դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	36,848	-	36,848	-
Ընդամենը	36,848	-	36,848	-

Հազար դրամ	Իրական արժեքի հիերարխիայի չափում			
	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի			
Նկարագրություն	դրությամբ	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3
<i>Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ</i>				
Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներ	34,650	-	34,650	-
Ընդամենը	34,650	-	34,650	-

20.3 Կապիտալի կառավարում

Ընկերության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Ընկերությունը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային կազմակերպությունների համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն՝ վարկային կազմակերպությունները, որոնք հրապարակային օֆերտայի միջոցով չեն ներգրավում

փոխառություններ և չեն իրականացնում կանխիկ արտարժույթի գործառնություններ՝ բացառությամբ գործառնությունների, որոնք կապված են վարկերի մարումների ընդունման հետ, պետք է ապահովեն միայն 150,000 հազար դրամ գումարի չափով նվազագույն կանոնադրական և ընդհանուր կապիտալ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 150,000 հազար դրամ): 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ապահովում էր նվազագույն կանոնադրական կապիտալի պահանջները. այդ ամսաթվերի դրությամբ Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմել է 600,000 հազար ՀՀ դրամ:

Ստորև ներկայացված է նվազագույն ընդհանուր կապիտալի նորմատիվի ցուցանիշի հաշվարկը ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված պահանջների հիման վրա 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	468,922	488,707
Լրացուցիչ կապիտալ	-	-
Ընդհանուր կապիտալ	468,922	488,707

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել: 2014-2015 թվականների ընթացքում Ընկերությունում վերոհիշյալ նորմատիվների գծով խախտումներ առկա չեն եղել:

21 Իրական արժեք

Ղեկավարության համոզմամբ՝ ֆինանսական հաշվետվություններում ամորտիզացված արժեքով ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները գրեթե հավասար են դրանց իրական արժեքին:

Իրացվելիության դժվարությունների հետ կապված, ինչպես նաև Հայաստանի շուկայում հրապարակված «տոկոսադրույքի հայտանիշների» բացակայության պատճառով, և ելնելով այն փաստից, որ Ընկերության գործարքների մի մասն իրականացվել է կապակցված կողմերի հետ և առանձնահատուկ բնույթի է՝ իրատեսական չէ որոշել ստացված փոխառությունների իրական արժեքները:

22 Պարտավորվածություններ

22.1 Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորվածություններ

Գրասենյակային տարածքները գործառնական վարձակալությամբ ստացվել են 11 ամսով՝ հնարավորություն ընձեռելով երկարաձգել վարձակալության ժամկետը 5 տարով: Ընկերությունը վարձակալության ժամանակաշրջանի վերջում հնարավորություն չունի ձեռք բերել վարձակալված ակտիվները:

23 Պայմանականություններ

23.1 Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, Հայաստանում դեռ չեն կիրառվում: Ընկերությունը չունի ամբողջական ապահովագրական ծածկույթ իր ակտիվների և գործունեության ընդհատման համար, չունի նաև Ընկերության գույքի կամ

գործառնությունների հետ կապված պատահարների հետևանքով գույքին կամ շրջակա միջավայրին հասցված վնասի գծով երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությունների ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ նյութական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

23.2 Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

Դեկավարությունը տեղյակ չէ Ընկերության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

23.3 Հարկեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է՝ հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ մեկնաբանություններ է պահանջում: Հաճախ տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ տարբեր մեկնաբանություններ ունեն: Հարկերը հարկային մարմինների կողմից ենթակա են վերանայման և ուսումնասիրության: Հարկային մարմիններն օրենքով լիազորված են տուգանքներ և տույժեր առաջադրել:

Վերոհիշյալ հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել ավելի մեծ հարկային ռիսկեր, քան այլ երկրներում: Դեկավարությունը համոզված է, որ հարկային պարտավորությունների գծով կատարել է համապատասխան հատկացումներ հարկային օրենսդրության իրենց մեկնաբանության հիման վրա: Այնուամենայնիվ, հարկային մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և դրանց ազդեցությունը կարող է զգալի լինել:

23.4 Շրջակա միջավայրի հետ կապված խնդիրներ

Շրջակա միջավայրը, որտեղ Ընկերությունը գործում է, չի պահանջում, որպեսզի Ընկերությունը ներկայացնի շրջակա միջավայրի վրա իր ունեցած ազդեցության տարեկան հաշվետվություն կամ համանման զեկույց: Դեկավարության համոզմամբ՝ Ընկերությունը բավարարում է շրջակա միջավայրի հետ կապված Կառավարության պահանջները և վստահ է, որ Ընկերությունը շրջակա միջավայրի հետ կապված ընթացիկ էական պարտավորություններ չունի: Այնուամենայնիվ, Հայաստանում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ օրենսդրությունը զարգացման փուլում է, և դրա հավանական փոփոխություններն ու օրենսդրության մեկնաբանությունները ապագայում կարող են էական պարտավորություններ առաջացնել:

24 Գործարքներ կապակցված կողմերի միջև

Ընկերության կապակցված կողմերը ներառում են բաժնետիրոջը, հիմնական ղեկավար անձնակազմին:

24.1 Վերահսկողություն

Ընկերությունը վերահսկվում է Վարդան Վարդանյանի կողմից, որին պատկանում է Ընկերության բաժնետոմսերի 100%-ը:

24.2 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին և նույն ժամանակաշրջանում ավարտված տարվա ընթացքում Ընկերության և իր կապակցված կողմերի միջև իրականացված գործարքները, և հաշվետու ամսաթվի դրությամբ մնացորդները.

Ստացված փոխառություններ (հաշվեկշռային արժեքով)

Հազար դրամ	Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Տարվա ընթացքում տրված փոխա- ռություններ
<i>100 % բաժնետեր</i>		
Վարդան Վարդանյան	173,350	6,289
	173,350	6,289

Հազար դրամ	Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Տարվա ընթացքում տրված փոխա- ռություններ
<i>100 % բաժնետեր</i>		
Վարդան Վարդանյան	181,190	76,852
	181,190	76,852

24.3 Գործարքներ ղեկավարության և նրանց անմիջական ազգականների հետ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության խորհրդի նախագահ հանդիսանում է Ընկերության 100 տոկոս բաժնետեր:

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել և մարել է հետևյալ վարկերը, որոնք ներառված են Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության «Հաճախորդներին տրամադրված վարկեր» տողում.

Տրված վարկեր (հաշվեկշռային արժեքով)

2014թ. ընթացքում ղեկավարությանը տրամադրված վարկերի և դրանց մնացորդի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար դրամ	Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Տարվա ընթացքում տրված փոխա- ռություններ	Տարվա ընթացքում մարված փոխա- ռություններ	Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ղեկավար անձնակազմ	-	1,335	1,335	-
	-	1,335	1,335	-

Հիմնական ղեկավար անձնակազմը ժամանակաշրջանի ընթացքում ստացել է հետևյալ վարձատրությունը, որը ներառված է Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ՝ «Անձնակազմի գծով ծախսեր» տողում.

Հազար դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ, ներառյալ սոցիալական ապահովության վճարները	5,571	5,146
	5,571	5,146